

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อประสม มีสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้สื่อประสม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อประสม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 กลุ่มโรงเรียนอุดรสันติ จำนวน 6 โรงเรียน นักเรียน 110 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกโรงเรียนวัดชะจาว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 26 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการสอนกลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อประสม จำนวน 16 แผนการสอน 48 คาบ ประกอบไปด้วย การสร้างคำ การสร้างประโยค การเขียนข้อความ การเขียนความเรียง โดยมีสื่อประสม ได้แก่ บัตรอักษรและบัตรคำ รูปภาพ หนังสือพิมพ์ วิดีทัศน์ แถบบันทึกเสียง สื่อวัสดุจริง นิทาน เพลง เกม และบทบาทสมมติ

2. แบบทดสอบความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อประสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยใช้แผนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนแล้วดำเนินการสอน หลังจากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น และนำข้อมูลมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มาทำการวิเคราะห์เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที่ (t-test) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อประสม โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการบรรยายตาราง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อประสม พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อประสม พบว่า นักเรียนร้อยละ 96.35 มีความคิดเห็นที่ดี โดยนักเรียนมีความรู้สึกชอบและต้องการให้นำกลับมาใช้เป็นสื่อการสอนอีก นักเรียนรู้สึกสนุกสนานกับการเรียนการสอน นักเรียนสนใจและอยากเรียนรู้ต่อไปมากขึ้น และนักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่อง การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อประสม พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสมมีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะการเขียนที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝนและปฏิบัติที่เป็นระบบมีขั้นตอน ด้วยเหตุผลต่อไปนี้

1. แผนการสอน การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแผนการสอนที่มีการวางแผนพัฒนาการสอนด้านความคิดไปสู่การเขียน โดยมีเรียงลำดับขั้นตอนของเนื้อหาของบทเรียนจากง่ายไปหายากเริ่มจากการสร้างคำ การสร้างประโยค การเขียนข้อความ การเขียนความเรียง (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2534, หน้า 39, กิ่งดาว พุทธิพันธ์, 2534, หน้า 50) โดยแผนการศึกษาดังกล่าว ได้มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสม ซึ่งเป็นการนำสื่อการสอนที่หลากหลายมาช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดความคิด ความสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดอย่างอิสระ เป็นความคิดที่แปลกใหม่ หลากแง่ หลากมุม เมื่อนักเรียนเกิดความคิดก็จะสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สื่อประสม มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น ด้วยสาเหตุจาก

1.1 สื่อประสม ผู้วิจัยได้ใช้สื่อประสมคือการนำสื่อการสอนตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปมาประกอบ การเรียนการสอนซึ่งประกอบไปด้วยสื่อการสอนทั้ง 3 ประเภท คือ สื่อวัสดุ สื่ออุปกรณ์ สื่อกิจกรรม และวิธีการ ประกอบไปด้วย บัตรอักษรและบัตรคำ รูปภาพ หนังสือพิมพ์ วิดีทัศน์ แถบบันทึกเสียง สื่อวัสดุจริง นิทาน เพลง เกม และบทบาทสมมติ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าจากการนำสื่อประสม คือ การนำสื่อการสอนตั้งแต่การสอน 2 ชนิดขึ้นไปมาประกอบการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น สื่อสามารถดึงดูดเร้าความสนใจให้นักเรียนอยากเรียนมากขึ้น และสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้เพราะสื่อประสมซึ่งเป็นการนำสื่อหลายประเภทมาใช้ร่วมกันทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการเรียนการสอน (กิดานันท์ มลิทอง, 2540, หน้า 256) เนื่องจากสื่อประสมซึ่งเป็นการนำสื่อการสอนที่หลากหลายมาประกอบการเรียนการสอนนั้น พบว่าสื่อบางชนิดส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกันทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น และในตัวสื่อเองมีคุณสมบัติแตกต่างกันไป จะเห็นได้ว่าสื่อการสอนบางประเภทดึงดูดความสนใจของนักเรียน และสื่อบางประเภทสามารถถ่ายทอดให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจได้ดีกว่าสื่อบางชนิด ดังนั้นการใช้สื่อเพียงชนิดใดชนิดหนึ่งอาจทำให้การเรียนการสอนไม่น่าสนใจ เกิดความเบื่อหน่าย นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญคือ นักเรียนบางคนอาจจะรับรู้สื่อการสอนประเภทหนึ่งได้ แต่นักเรียนบางคนอาจต้องใช้สื่อการสอนประเภทอื่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีวรรณ ดำรงไถวรรณ (2537, หน้า 2) ที่กล่าวไว้ว่า สื่อบางชนิดช่วยดึงดูดความสนใจ บางชนิดให้ประสบการณ์ด้านการสัมผัส ด้วยเหตุนี้ไม่มีสื่อชนิดใดชนิดหนึ่งที่สามารถตอบสนองจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนได้สมบูรณ์

ทุกด้าน การนำสื่อหลาย ๆ ชนิดมาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบ ให้มีความสัมพันธ์กันและส่งเสริมซึ่งกันและกันในรูปแบบของสื่อประสมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้มากกว่าการใช้สื่อเพียงชนิดเดียว

1.2 กิจกรรมการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ครูควรจัดหากิจกรรมที่เร้าใจ เปิดโอกาสและส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกในด้านความคิดของนักเรียนนั้น คือ ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนถามและตอบ โดยครูให้ความสนใจกับคำถามและคำตอบแปลกๆ ของนักเรียน เอาใจใส่ต่อความคิดของนักเรียน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนคิดโดยพื้นฐานเอนกนัยหรือความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนได้คิดอย่างกว้างไกล หลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม ซึ่งประกอบไปด้วยความคิดริเริ่ม ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดลออ ซึ่งสอดคล้อง กับ Smith (อ้างใน ผลทาน ศรีณรงค์, 2528, หน้า 21-22 และ อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร, 2538, หน้า 18-19) ที่ให้หลักเกณฑ์การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูควรเน้นความคิดเอนกนัย คือสร้างคิดคำตอบใหม่ ๆ หลาย ๆ คำตอบ ที่ไม่ใช่คำตอบเดียว ใช้แรงจูงใจกระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด และเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระที่จะแสดงความคิดของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งครูอาจจะใช้วิธีตั้งคำถามหรือสร้างสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดคำตอบหลายๆประการ เพื่อเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดไปได้หลาย ๆ แนว ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

1.3 บทบาทของครูและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ควรมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนตลอดเวลา มีการโต้ตอบกัน มีการตั้งคำถาม ยั่วเย้า กระตุ้นให้คิดและตอบที่สำคัญ ครูควรให้คำปรึกษาและให้กำลังใจเพื่อให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ มีอิสระในการคิดอย่างเต็มที่ ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ บันลือ พุกพะวัน (2533, หน้า 55) ที่กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกความรู้สึกนึกคิด ย่อมช่วยพัฒนาความคิดในการเขียน และการส่งเสริมโดยการให้กำลังใจจากครูและการช่วยเหลือแนะนำเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง นอกจากนี้ครูยังเข้มแข็งไม่ใส พุดจาสนุกสนานให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ยอมรับในคำตอบและผลงานของนักเรียน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะให้การเสริมแรงกับไปให้นักเรียนตลอดเวลา เช่น การให้คำชมเชย ให้กำลังใจ จะทำให้นักเรียนมีความสนใจ เกิดความคิด และกระตือรือร้น อยากทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้น ส่งผลให้บรรยากาศการเรียนการสอนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดออกมาสู่การเขียนได้อย่างดียิ่ง

ซึ่งสอดคล้องกับ นิจ จันทร้มล (2535, หน้า 13) และ กรรณิการ์ พวงเกษม (2533, หน้า 34) ที่กล่าวไว้ว่าบรรยากาศและสถานการณ์เป็นปัจจัยหนึ่งในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูควรสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและเหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้กล้าทำ กล้าคิด กล้าแสดงออก เป็นตัวของตัวเอง ไม่ทำให้นักเรียนเกรงกลัว หรือเกิดความคับข้องใจ ครูควรให้ความสนใจและเอาใจใส่ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยพบว่านักเรียนที่ไม่กล้าคิด ไม่กล้าแสดงออกในครั้งแรก จะกล้าคิดและกล้าแสดงออกมากขึ้น ทั้งนี้เพราะครูได้ให้โอกาสกับนักเรียนได้คิดอย่างเต็มที่ ทำบรรยากาศในการเรียนมีแต่ความสนุกสนาน ให้ความเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดของตนเองได้อย่างอิสระเสรี

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อประสม พบว่า นักเรียนร้อยละ 96.35 มีความคิดเห็นที่ดี โดยนักเรียนมีความรู้สึกชอบและต้องการให้นำกลับมาใช้เป็นสื่อการสอนอีก นักเรียนรู้สึกสนุกสนานกับการเรียนการสอน นักเรียนสนใจและอยากเรียนรู้ต่อไปมากขึ้น และนักเรียนเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ยุพิน พิพิธกุล (2523, หน้า 295) ที่กล่าวไว้ว่า สื่อประสมทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ไม่เบื่อหน่าย เพราะมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้าอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนได้รับความรู้และเข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น และทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เนื่องจากได้เรียนจากสื่อการเรียนการสอนที่แตกต่างกันหลายอย่าง เช่นเดียวกับศรีวรรณ ดำรงโภาวรรณ (2537, หน้า 50) และพริ้งเพรา ไชยขาววงษ์ (2535, หน้า 80) ที่กล่าวไว้ว่า สื่อประสมจะช่วยสร้างความสนใจและช่วยกระตุ้นทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อประสม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูควรจะเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์พยายามเน้นให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความคิด โดยการใช้คำถาม กระตุ้น ยั่วเย้าให้นักเรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่และหลากหลายเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกความคิดอย่างอิสระ คอยให้กำลังใจ ความมั่นใจ ให้คำปรึกษาสนับสนุนและเสริมแรงกับความคิดของนักเรียนอย่างเต็มที่

2. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูควรนำสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา (CD-ROM) มาเป็นสื่อการสอนโดยการสอนผ่านคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถทำเป็นโปรแกรมใน Power Point ผ่านคอมพิวเตอร์ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นสื่อที่ประสมในตัวของมันเอง คือ มีทั้งภาพ สี เสียง ตัวอักษร นอกจากนี้สามารถหาเกมคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา ประกอบวิชาภาษาไทย มาประกอบการเรียนการสอน โดยสามารถนำคำพังเพย สุภาษิต มาเป็นตัวอย่างให้กับนักเรียน โดยนำมาอยู่ในขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอนได้

3. บรรยายภาคการเรียนการสอน ครูควรจัดบรรยายภาคการเรียนการสอน สนุกสนานและเข้าใจ เพื่อให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวา นักเรียนไม่เบื่อหน่ายกับการเรียน ครูควรให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณครูคือคนสามารถเข้าหาและให้คำปรึกษาได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อประสมในเรื่องการสอนอ่านและการสอนพูดวิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต วิชาอื่นที่เหมาะสม ในระดับชั้นอื่น ๆ

2. ควรมีการวิจัยการนำภาพยนตร์ มาเป็นสื่อการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในระดับชั้นอื่นต่อไป

3. ควรมีการวิจัยการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยเน้นการเขียนความเรียงของนักเรียน เพื่อพัฒนาการเขียนของนักเรียนให้ดีขึ้นต่อไป